

บทบาทของนักศึกษาต่อการเมืองไทย The role of students in Thai politics

กิตติพงษ์ หมัดอาดัม¹ และวิจิตรา ศรีสอน²

Mang.koirulummah@gmail.com

รับบทความ : 11 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ : 6 ธันวาคม 2567 ตอรับบทความ : 23 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

นักศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง การปกครอง ในปี พ.ศ. 2475 ซึ่งเกิดจากการศึกษาระดับสูงที่ได้รับจากต่างประเทศ การปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5 - 7 ช่วยให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลง กลายเป็นผู้นำทางการเมืองในภายหลัง การศึกษาของไทยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเมืองในช่วงแรก แต่หลังจากปี พ.ศ. 2475 การศึกษามักถูกจำกัดไม่ให้ขัดแย้งกับการปกครอง จึงทำให้บทบาทของการศึกษาลดลงไป โดยเฉพาะในแง่ของการพัฒนาแนวคิดการเมือง แม้ว่านิสิตนักศึกษาหลายคนจะไม่สนใจการเมืองมากนัก แต่หลังปี พ.ศ. 2514 บางกลุ่มเริ่มแสดงออกทางการเมืองและมีส่วนร่วมในการต่อต้านเผด็จการ จนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ หลังจากนั้น การเคลื่อนไหวของนิสิตนักศึกษากลับมาชัดเจนอีกครั้งในช่วง พ.ศ. 2563 - 2567 เนื่องจากการถูกสิทธิเสรีภาพ แต่การตื่นตัวทางการเมืองของนิสิตยังคงเป็นการตอบสนอง ต่อเผด็จการ มากกว่าการฝึกฝนทางการเมืองที่เป็นระเบียบ แบบแผน นอกจากนี้ ผู้นำนักศึกษาหลังการเผยแพร่ ประชาธิปไตยยังมักละทิ้งกระบวนการประชาธิปไตยไปหันไปใช้ “พลังมวลชน” แทน จึงทำให้การศึกษาของไทย ยังไม่สามารถพัฒนาการเมืองได้มากนักตั้งแต่ปี 2475 ถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: บทบาท, การมีส่วนร่วม, หลักการประชาธิปไตย

Abstract

every era Students have clearly played a role in the political development of Thailand due to the change of government since 1932. The results of higher education reform from the reigns of King Rama V - King Rama VII led to a group of Thai people who Receiving higher education from abroad has returned to cause a change in Thai government from an absolute monarchy to a regime in which the monarchy is under the constitution. and the leader in that change Later, most of them became Thai political leaders. Throughout history, Thai political leaders have always recognized the importance of education. Therefore, higher education has been promoted and supported, but in a manner that will not be hostile to government. For this reason,

¹ นักศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

together with other causes such as political conditions, governance, society, and the values of Thai society. As a result, education after 1932 onwards had little role in political development in the true sense. If there are some, it is more theoretical. In addition, in the past, most students behaved in a way that they did not pay much attention to politics. Exposure to news and knowledge, attitudes, and participation in promoting democratic governance was relatively low. But after 1971, some groups of students who were interested in participating in politics expressed their desire to participate in politics coupled with pressure from internal and external political events that affect education causing students who have some interest in politics. It has become an important mechanism for demanding participation in politics and governance of the country. By resisting the dictatorship at that time and received a great deal of support from the students themselves as well as the general public. Making it possible to change the political situation in a big way on October 14, 1973 until the present, 2020 - 2024, the nature of those movements. It began to become clearer again. As a result of being deprived too many rights and freedoms. However, political awareness among students is still limited. And it is an awakening that is more a reaction to the dictatorial forces that have been oppressing for a long time than an awakening that follows a methodical process of political training. Because the grouping of students before and after 14 October 1973 still modeled the centralization of power on a group of individuals rather than taking into account democratic principles. Student leaders themselves after the spread of democracy. There is a tendency to abandon the democratic process and turn to "mass power" as a tool to decide problems. In this sense, it can be said that Thai education from 1932 until the present. Therefore, it does not play much of a role in the political development of Thailand.

Keywords: role, participation, democratic principles

บทนำ

นักศึกษาจัดให้ว่าเป็นกลุ่มชนที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ในหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการต่อต้านผู้นำเผด็จการต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย และการสร้างความชอบธรรมในสังคม โดยนักศึกษาอาจใช้วิธีการประท้วงรัฐบาลที่กระทำการโดยไม่ชอบดังกล่าวนั้นจนเป็นผลทำให้เกิดการใช้กำลังรุนแรงต่อนักศึกษา และมีการรวมตัวกันต่อต้านล้มล้างรัฐบาลในที่สุด

นักศึกษาในยุคสมัยก่อนนั้นเวลาพูดคุยจะมีเนื้อหาสาระทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ในการสนทนากัน มีการวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลนักการเมือง มีการร่วมกันต่อสู้เรียกร้องเมื่อเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม เพราะฉะนั้นเมื่อมีการรวมกลุ่มของนักศึกษาขึ้นมา จะทำให้รัฐบาลเกรงกลัวในพลังของปัญญาชน เพราะนักศึกษาหมายถึง ผู้ที่เรียนรู้ มีความรู้ มีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ นักการเมืองจึงไม่สามารถที่จะโกหก หลอกลวงได้

ปัจจุบันนักศึกษา ไม่ใส่ใจทางด้านการเมืองการปกครอง อำนาจจึงตกอยู่ในมือของนักการเมืองที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดิน นักศึกษาไม่สามารถตั้งโจทย์ให้สังคมสอบถามรัฐบาลได้ ไม่สามารถ

ตีแผ่ความจริงในข้อมูลที่พวกเขาหาได้ ผู้ที่ตีแผ่ปัญหาต่าง ๆ กลับเป็นนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ออกมาสาวไส้เพื่อเรียกคะแนนจากประชาชน ซึ่งข้อมูลที่นำมาอวดอ้างบางครั้งเป็นหลักฐานเท็จ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้อีกฝ่ายได้รับความเสียหาย หรือต้องการทำลายให้เสียชื่อเสียง หรือดิศเครดิตรื้อเพื่อหวังคะแนนเสียงในการเลือกตั้งคราวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของนักศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในการเปลี่ยนแปลงการปกครองและการพัฒนาการเมืองของไทย
2. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักศึกษา ตั้งแต่ในช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 รวมถึงการตื่นตัวทางการเมืองในยุคปัจจุบัน และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจำกัดสิทธิเสรีภาพ
3. เพื่อนำเสนอข้อคิดเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการพัฒนาการเมืองไทยในอนาคต ในเรื่องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

เนื้อหา

การรวมตัวกันเป็นองค์กรของขบวนการนักศึกษา (Student movement) โดยเกิดขึ้นจากความพยายามของกลุ่มอิสระภายในสถาบันต่าง ๆ ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดความคิดที่จะรวบรวมสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้เข้ามาทำหน้าที่ประสานงานร่วมกันในกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกต่อสาธารณชนในนามของนิสิตนักศึกษา ทั้งหมดพยายามผลักดันให้เกิดการจัดตั้ง “ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย” ขึ้นโดยเริ่มจากการ รวมตัวกันของนักศึกษาในการสังเกตการณ์เลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือสภากรุงเทพมหานครในปี 2511 และในการเลือกตั้งทั่วไประดับชาติในปี 2512 ที่นิสิตนักศึกษามีบทบาทในการรักษาความเป็นกลางทางการเมือง พยายามรักษาความยุติธรรมในการเลือกตั้ง เป็นการดึงให้นักศึกษาหันมาสนใจการเมือง และร่วมกิจกรรมที่มีสาระกับนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น

สภาพการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของผู้นำทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2511 - 2516 นับตั้งแต่สมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้นมา ที่เน้นลักษณะการปกครองภายใต้ระบอบเผด็จการทหารเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนาประเทศด้วยการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้กระบวนการทางการเมือง แบบเผด็จการอำนาจนิยมและการดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบพึ่งพาต่างชาติ ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมในหลาย ๆ ลักษณะด้วยกัน คือ เกิดความไม่สมดุลในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ในขณะเดียวกันระบอบการเมืองการปกครองไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยเหตุนี้กระแสการเรียกร้องของกลุ่มพลังทางสังคมจึงเกิดขึ้น โดยมีขบวนการนิสิตนักศึกษาเป็นตัวนำในการเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์รุนแรง 14 ตุลาคม 2516 (ชาญวิทย์ รักกุลชน, 2556)

นับตั้งแต่ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคอนาคตใหม่เมื่อเดือน ก.พ. พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาได้ กลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของหน้าประวัติศาสตร์การเมืองของไทย ที่ทำให้บรรดากลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ออกมาแสดงออกทางการเมืองผ่านการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยและการแก้ไข รัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่องจนถึงขณะนี้ แม้ว่าขณะนั้นการระบอบของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มนักเรียนนักศึกษาและประชาชนต้องยุติลงระยะหนึ่ง แต่ทันทีที่สถานการณ์โรคระบาดคลี่คลายลงและรัฐบาลผ่อนปรนมาตรการควบคุมโรคลงการเคลื่อนไหวก็กลับมาอีกครั้งอย่างรวดเร็ว กระแสความไม่พอใจต่อรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ฯ และบรรดา

ผู้มีอำนาจ นำมาสู่การชุมนุมบนท้องถนนอย่างต่อเนื่อง จนหลายคนเรียกว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่ “ทะลุเพดาน” เนื่องจากมีข้อเรียกร้องด้านการปฏิรูปประเทศในหลายประเด็น ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในการชุมนุมเรียกร้องของนักศึกษาในอดีต ทั้งนี้ นอกจากพัฒนาการทางการเมืองผ่านการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยของ กลุ่มคนรุ่นใหม่ในกรุงเทพมหานครแล้ว ความเคลื่อนไหวทางการเมืองยังกระจายไปยังส่วนต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะหัวเมืองใหญ่ ๆ เช่น ขอนแก่น ที่มีข่าวการเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาที่แสดง จุดยืนทางการเมืองไม่เอาเผด็จการของ กลุ่มดาวดิน และยังมีข่าวใหญ่ระดับประเทศที่ทหาร ควบคุมตัวกลุ่มคนที่ต่อต้านรัฐประหาร ตรวจค้น ยึดอาวุธ และขยายผลจับกุมผู้ร่วมกระทำการนับ 20 คน ซึ่งเรียกปฏิบัติการครั้งนี้ว่า “ขอนแก่นโมเดล” ประกอบกับจังหวัดขอนแก่นเป็นฐานเสียงของคนเสื้อแดงที่นิยมในตัว ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีอีกด้วย (กฤษฎพลณ์ บุญครอง และ ศิวัช ศรีโคคาญกุล, 2562) จึงถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ทางการเมือง ที่เยาวชนคนรุ่นใหม่ รวมถึงนักศึกษา ได้หันกลับมาใส่ใจบทบาททางการเมืองมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงจุดหนึ่งที่ประเทศได้กลับมาสู่การเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้นำประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตย ทำให้กลุ่มเยาวชนและนักศึกษาเริ่มมีความหวังในการเลือกผู้นำที่ตนเอง มีส่วนร่วมผ่านการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2566 จึงทำให้กระแสการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักศึกษาเริ่ม ลดน้อยลง เนื่องจากได้มีการรุดทู่ท้วงถึงผู้นำประเทศว่าจะเป็นผู้นำที่มาจากฝ่ายใด ประกอบกับในช่วงเว้นระยะดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มนักศึกษาเอง หันไปใส่ใจกับการใช้ชีวิตส่วนตัวมากขึ้น อาทิ การเรียน หรือ การทำงาน เป็นต้น จึงทำให้กระแสการเคลื่อนไหวลดน้อยถอยลงตามไปด้วยเช่นกัน การชุมนุมในลักษณะแฟลชม็อบ จึงเป็นการชุมนุมที่มียอดผู้ชุมนุมลดลง ไม่สามารถกดดันหรือสร้างแรงเสียดทานต่อรัฐบาลได้เท่าที่หวังก่อนหน้านี้

บทวิเคราะห์

ปัจจัยที่นำนักกิจกรรมนักศึกษาไปสู่การเป็นแกนนำของการเคลื่อนไหวทางการเมือง การก่อร่างทางความคิดของนักกิจกรรมนักศึกษาในช่วงวัยรุ่น ก่อนเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย รวมถึงการเติบโตทางความคิดจากวิชาที่ศึกษา และการได้พบกับกลุ่มหรือเครือข่ายเพื่อนที่พร้อมจะร่วมกันทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน โดยจะมีปัจจัยสำคัญ คือ วิถุคติทางการเมืองในช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 สมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. โดยหลังจากที่รัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความพยายามเปลี่ยนแปลงรายละเอียดใหม่ใน ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ของนายวรชัย เหมะ โดยการแปรญัตติอย่างรวดเร็วในชั้นสภาผู้แทนราษฎรในช่วงปลายปี พ.ศ. 2556 ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจขึ้นอย่างมากในสังคม มีกลุ่มคนจำนวนมากออกมาคัดค้านการกระทำดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายค้านในสภา กลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์ กับรัฐบาลพรรคเพื่อไทยมาก่อน และกลุ่มที่เป็นพันธมิตรกับพรรคเพื่อไทยหลายกลุ่มด้วยเช่นกัน เมื่อมีแรงเสียดทานมากขึ้น รัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ฯ จึงได้ถอนร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ ออกไปจากวาระการประชุมสภาแต่เมื่อรัฐบาลของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ฯ แสดงให้เห็นว่าได้สร้างความผิดพลาดอย่างร้ายแรง เกิดขึ้น การชุมนุมประท้วงที่เคยมีจุดมุ่งหมายในการคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ก็ได้กลายเป็นการชุมนุมประท้วงเพื่อขับไล่รัฐบาลไปในที่สุด โดยมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้ลาออกจากการเป็น ส.ส. แล้วมาก่อตั้งคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตย ที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) และแต่งตั้งตัวเองเป็นผู้นำใน ตำแหน่งเลขาธิการ ทำการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลร่วมกับองค์กรและกลุ่มหลายกลุ่ม โดยมีลักษณะในการเคลื่อนไหวที่ถูกมองว่า เป็นปฏิปักษ์กับ

ประชาธิปไตย จากทั้งนักวิชาการ และจากสื่อต่างประเทศ ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้องค์ที่นักกิจกรรมนักศึกษาหลายคน ได้มีโอกาสที่จะเข้ามาทำกิจกรรมในประเด็นทางการเมืองในภาพใหญ่ นักกิจกรรมนักศึกษาจากกลุ่มอิสระส่วนมากนั้น จะเคลื่อนไหวต่อต้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มคนเสื้อแดง โดยหลังกิจกรรมในวันนั้นจบลง นักกิจกรรมนักศึกษาจากกลุ่มอิสระต่าง ๆ ก็ได้พบปะกันอย่าง พร้อมหน้าพร้อมตาเป็นครั้งแรก หลังจากที่เคยร่วม กิจกรรมด้วยกันแค่บางกลุ่ม และประชุมพูดคุยกันด้วยวิธีการสื่อสารที่ไม่ได้พบปะกันจริง เมื่อสถานการณ์ การต่อต้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ได้ถูกยกระดับให้กลายเป็นการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลอย่างชัดเจน เส้นทางของ การเคลื่อนไหวของนักกิจกรรมนักศึกษาจึงได้ถูกแยกเมื่อเหตุการณ์ทวีความรุนแรงมากขึ้น นักกิจกรรมนักศึกษาจึงได้มี ทิศทางในการจัดกิจกรรมเพื่อเรียกร้องไม่ให้เกิดการใช้ความรุนแรง โดยกิจกรรมที่เด่นชัดที่สุดก็คือ กิจกรรมจุดเทียน ที่กระจายไปตามแต่ละมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากกลุ่มที่ใช้ชื่อว่า กลุ่ม “พอกันที หยุดการชุมนุมที่สร้างเงื่อนไขไปสู่ความรุนแรง” ที่เริ่มต้นด้วยการนัดกันออกไปจุดเทียนในบริเวณ หน้าหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2556 (ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน, 2558) และกิจกรรมนี้ก็ได้รับการตอบรับจากนักกิจกรรมนักศึกษาจากหลายสถาบัน ส่งผลให้เกิดกิจกรรมในรูปแบบ ดังกล่าวในหลายสถาบัน เช่น ม.ธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ม.เกษตรศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ม.ศิลปากร ม.สงขลา นครินทร์ และเกิดขึ้นอีกในหลายมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกกรุงเทพมหานคร และยังคงถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ในการ ต่อต้านความรุนแรงและอำนาจนอกระบบ

ไปจนก่อนเหตุการณ์รัฐประหาร ซึ่งกิจกรรมจุดเทียนในพื้นที่มหาวิทยาลัยดังกล่าว เปรียบเสมือนเป็น การเปิดพื้นที่ทางเลือกให้กับคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เห็นด้วยกับแนวคิดของกลุ่ม กปปส. ได้มีพื้นที่แสดงออกในมหาวิทยาลัย ได้บ้าง เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยแทบทั้งหมดนั้นมักมีท่าทีที่คล้อยตาม ไปกับการ เคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. มีการใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ การชุมนุมของ กลุ่ม กปปส. รวมไปถึงที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.)

ที่เปรียบเสมือนองค์กรที่มีอำนาจมากที่สุดในการอุดมศึกษาไทย ก็ได้ออกมติหรือแถลงการณ์ที่มีทิศทาง เดียวกันกับกลุ่ม กปปส. และสนับสนุนทางด้านวิชาการ ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีการก่อตั้งกลุ่ม “สมัชชาปกป้อง ประชาธิปไตย” (สปป.) ที่เป็นการรวมตัวกันของนักวิชาการเป็นแกนกลางของกลุ่มที่ ต้องการปกป้องประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลทางวิชาการเพื่อคานากับนักวิชาการที่อยู่กับกลุ่ม กปปส. ต่อมากิจกรรมของ นักกิจกรรมนักศึกษาในช่วงเวลาหลังการรัฐประหารก็จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือใช้จำนวนคนที้น้อยในการทำ กิจกรรมที่มีระยะเวลาสั้น ๆ โดยเน้นไปที่ประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของผู้คนเข้ามาช่วย เช่น กิจกรรมชมภาพยนตร์ ร่วมกัน จนมีการชุมนุมขึ้น ที่จัดขึ้นในช่วงที่ภาพยนตร์ที่เป็นที่สนใจและมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อให้เกิดภาพของการต่อต้านและเพื่อให้เกิดความสนใจจากสาธารณชน แต่เมื่อ ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐใช้ วิธีการที่ไม่ผ่อนปรนมากขึ้น บวกกับการกดดันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ การเคลื่อนไหวทำได้ ลำบาก มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนักศึกษาที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย เช่น ในกรณีของการจัดกิจกรรม ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นจะมีความง่ายกว่าในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยอื่น อันเนื่องมาจาก ฝ่ายผู้บริหารที่ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรม แต่ด้วยวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ประวัติ ความเป็นมา ของสถาบัน ที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพ ส่งผลให้ไม่อาจใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ รวมถึงเจ้าพนักงานในพื้นที่ที่พบเจอ กับสถานการณ์ดังกล่าวบ่อยครั้ง จนมีความเข้าใจและสามารถจัดการปัญหาได้อย่างประนีประนอม ดังนั้น นักกิจกรรมนักศึกษาจึงมีความพยายามที่จะจัดกิจกรรมในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หลายครั้ง ในทาง

กลับกันเมื่อมีการจัดกิจกรรมในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยอื่นที่ไม่ได้มีวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ประวัติความเป็นมาของสถาบัน เกี่ยวข้องกับเสรีภาพ ผู้บริหารจึงสามารถใช้อำนาจในการสั่งห้ามหรือขัดขวางได้อย่างเต็มที่ รวมถึงเจ้าพนักงานในท้องที่ที่มักจะไม่มีความประนีประนอม เมื่อมองปรากฏการณ์ข้างต้น ผ่านแนวคิดการตอบโต้ในสาธารณะ (Counter public) จะพบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่นักกิจกรรมนักศึกษาได้สร้างขึ้น ทั้งบนโลกออนไลน์ และโลกจริง นั้นเปรียบได้กับพื้นที่ที่เปิดให้กลุ่มคนที่ไม่ได้ครอบครองอำนาจนำ ได้ร่วมแบ่งปันคุณค่า ค่านิยม ที่เป็นกระแสหลักในสังคม ให้เข้ามาพูดคุย แลกเปลี่ยน ส่งเสริมช่วยเหลือกันอย่างอิสระ เพื่อที่จะบัญญัติการตีความอัตลักษณ์ ผลประโยชน์ ความสนใจ และความต้องการของพวกเขาเอง และเพื่อต่อสู้ช่วงชิงการถือครองอำนาจนำทางสังคมด้วยการต่อสู้ทางวาทกรรม ซึ่งสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมไปในทิศทางที่พวกเขาต้องการได้เป็นอย่างมาก แต่ในด้านการเคลื่อนไหวทางการเมือง การเคลื่อนไหว ของนักกิจกรรมนักศึกษายังคงอยู่ในขั้นตอนของการสร้างการตอบโต้ในสาธารณะ (Counter public) ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้คนในสังคม และท้าทายกลุ่มที่ถือครองอำนาจนำอยู่ต่อไป (Warner, 2002)

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

นิสิตและนักศึกษามีบทบาทต่อการพัฒนาการทางการเมืองของประเทศไทยเป็นอย่างมาก รวมทั้ง ยังถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองชัดเจน แต่บทบาทของนิสิตและนักศึกษากลับถูกลดความสำคัญลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามการปลูกจิตสำนึกเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นสมควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเมืองการปกครองซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของความเจริญทางวัตถุที่ผู้มีอำนาจนำมาหลอกลวงให้หลงใหลมัวเมา คิดถึงแต่ความสุขเพียงชั่วขณะของตนเอง จนลืมคิดถึงอนาคตและความเจริญทางสังคมเพื่อส่วนรวม ทำให้นำมาซึ่งการกดขี่ หลอกลวงแก่ผู้ที่ไม่รู้กฎหมายซึ่งต้องตกเป็นเหยื่อของผู้ที่ถือกฎหมาย หรือเบียดเบียนคนในสังคมเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ผู้ที่มีความรู้จะต้องใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่มชน และสังคม ให้มีความสะอาด นำมาซึ่งความสงบสุข และสันติสุขในสังคมนั้น ๆ เมื่อเยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย และระเบียบการปกครองประเทศไทย จะทำให้สังคมมีความสะอาดในการเลือกตั้งผู้นำตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ นักศึกษาจึงควรตรวจสอบศึกษาหาข้อมูล ประวัติการทำงานของผู้ที่จะมาเป็นผู้นำในท้องถิ่นของเรา เพื่อไม่ให้มาแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณที่รัฐบาลนำมาพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญและเข้มแข็งขึ้น ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ นำความรู้ทางด้านกฎหมายมาใช้ในทางที่ถูกต้อง ทำให้พื้นที่ที่มีความสงบสุขและลดปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชนได้ และอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นปัญหาสะสมจนกลายเป็นความเสื่อมของสังคมคือค่านิยมของเยาวชนในยุคปัจจุบัน ที่ยังโดนมอมเมาด้วยวัฒนธรรมที่ผิด ๆ เช่น การฟุ้งเฟ้อในการใช้สินค้า การที่ต้องวิ่งหาวัตถุการใช้จินตนาการแต่ในเกมออนไลน์ซึ่งไม่มีความเป็นจริง โดยเห็นเป็นเรื่องปกติของสังคมเมืองในวัยทำงาน เมื่อปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ความเสื่อมของสังคม จะตกต่ำลงเรื่อย ๆ ซึ่งผู้ที่เป็นต้นเหตุหลักของปัญหาเหล่านี้ คือผู้ที่ต้องการมอมเอนักศึกษาเพื่อไม่ให้มีความรู้ ด้านการเมืองการปกครอง เพื่อที่บุคคลเหล่านั้นจะได้แสวงหาผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับตนเอง และพวกพ้อง โดยไม่คำนึงถึงปัญหาสังคมที่มีมากขึ้นทุกวัน ทำให้ลูกหลานรุ่นต่อมาจะเข้าไปรวมอยู่ในสังคมที่มีแต่ความมืดมิดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาที่ชัดเจน เพราะบางครั้งการให้เข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยมากเกินไปอาจส่งผลเสียมากกว่าผลดี
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างนักศึกษาและองค์กรทางการเมือง เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต
3. ควรมีการศึกษามาตรการร่วมกันในการป้องกันปัญหาทางการเมืองซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประเทศ
4. จะทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองและเกิดการสื่อสารทางการเมืองได้ง่ายขึ้นในคนรุ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎพลณ์ บุญครอง และ ศิวัช ศรีโกกลางกุล. (2562). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 8(3), 94-119.
- ชาญวิทย์ รักษ์กุลชน. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา กรณีศึกษา **เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516**. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- ประภาส ปันตบแต่ง. (2552). *กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคมเชิงใหม่*. มุลนิธิไฮนริค เบิลล์: สำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. (2558). **ประมวลสถานการณ์ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ 24 – 27 มิถุนายน 2558**. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2567 จาก https://tlhr2014.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/08/20150701_-24-27-2558.pdf
- Warner, M. (2002). Publics and Counter publics. *Quarterly Journal of Speech*, 88(4), 413-425.

